Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

26 päivänä maaliskuuta 2026 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Kiireellinen ennakkoratkaisumenettely – Rajavalvonta, turvapaikka ja maahanmuutto – Maahanmuuttopolitiikka – Direktiivi 2003/86/EY – Oikeus perheenyhdistämiseen – 13 artiklan 1 kohta – Velvollisuus edistää kaikin tavoin viisumien myöntämistä – Viisumien myöntäminen sillä lykkäävällä ehdolla, että viisumin kohteena olevat henkilöt saapuvat henkilökohtaisesti todistamaan henkilöllisyytensä ja esittämiensä asiakirjojen aitouden – Viisumin saaneet henkilöt, jotka eivät pysty matkustamaan viisumit myöntäneen jäsenvaltion diplomaatti- tai konsuliedustustoon – Jäsenvaltio ei ole velvollinen takaamaan tai edistämään kyseisen matkan tekemistä

Asiassa C-819/25 PPU [Gonrieh] [i],

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Brysselin ranskankielinen alioikeus, Belgia) on esittänyt 12.12.2025 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 12.12.2025, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

X ja Y, jotka toimivat omissa nimissään sekä alaikäisten lastensa **A**:n, **B**:n, **C**:n ja **D**:n laillisina edustajina,

vastaan

Belgian valtio,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. L. Arastey Sahún sekä tuomarit J. Passer (esittelevä tuomari), E. Regan, D. Gratsias ja B. Smulders,

julkisasiamies: R. Norkus,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Di Bella,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.2.2026 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

[i] Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa asian minkään asianosaisen todellista nimeä.

– X ja Y, jotka toimivat omissa nimissään sekä alaikäisten lastensa A:n, B:n, C:n ja D:n laillisina edustajina, edustajinaan P. Robert ja J. Van Edom, avocats

– Belgian hallitus, asiamiehinään L. Jans, C. Pochet ja M. Van Regemorter, avustajinaan B. Appaerts ja C. Caillet, avocats,

– Tšekin tasavalta, asiamiehinään A. Edelmannová, S. Šindelková ja J. Vláčil,

– Saksan liittotasavalta, asiamiehinään J. Möller ja R. Kanitz,

– Helleenien tasavalta, asiamiehenään L. Kotroni,

– Ranskan tasavalta, asiamiehinään O. Duprat-Mazaré ja C. Thomas,

– Italian tasavalta, asiamiehenään S. Fiorentino,

– Alankomaiden kuningaskunta, asiamiehinään A. Hanje ja P. P. Huurnink,

– Euroopan komissio, asiamiehinään F. Blanc, E. Cujo, J. Hottiaux ja C. Ladenburger,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.3.2026 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY (EUVL 2003, L 251, s. 12) ja etenkin sen 13 artiklan 1 kohdan, luettuna yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 2, 4, 7 ja 24 artiklan kanssa, tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain yhtäältä Belgiassa asuva Y, hänen vaimonsa X ja neljä heidän lastaan A, B, C ja D, jotka asuvat Gazan kaistalla, ja toisaalta Belgian valtio ja joka koskee vaatimusta Belgian valtion velvoittamiseksi takaamaan X:n ja lasten evakuointi kyseiseltä alueelta tai ryhtymään muihin toimenpiteisiin, joilla edistetään heidän poistumistaan kyseiseltä alueelta, perheenyhdistämistä varten.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

EUT-sopimus

3 SEUT 20 artiklan 2 kohdan c alakohdassa määrätään seuraavaa:

”Unionin kansalaisella on perussopimuksissa määrätyt oikeudet ja velvollisuudet. Hänellä on muun muassa:

– –

c) ollessaan sellaisen kolmannen maan alueella, jossa jäsenvaltiolla, jonka kansalainen hän on, ei ole edustusta, oikeus saada minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta suojelua samoin edellytyksin kuin tämän valtion kansalaisilla”.

4 SEUT 23 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Jokainen unionin kansalainen saa kolmannen maan alueella, jossa jäsenvaltiolla, jonka kansalainen hän on, ei ole edustusta, suojelua minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset. – –”

Euroopan unionin perusoikeuskirja

5 Perusoikeuskirjan 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus elämään”, määrätään seuraavaa:

”1. Jokaisella on oikeus elämään.

2. Ketään ei saa tuomita kuolemaan eikä teloittaa.”

6 Perusoikeuskirjan 4 artiklassa, jonka otsikko on ”Kidutuksen sekä epäinhimillisen tai halventavan rangaistuksen ja kohtelun kielto”, määrätään seuraavaa:

”Ketään ei saa kiduttaa eikä kohdella tai rangaista epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla.”

7 Perusoikeuskirjan 7 artiklassa, jonka otsikko on ”Yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen”, määrätään seuraavaa:

”Jokaisella on oikeus siihen, että hänen yksityis- ja perhe-elämäänsä, kotiaan sekä viestejään kunnioitetaan.”

8 Perusoikeuskirjan 24 artiklassa, jonka otsikko on ”Lapsen oikeudet”, määrätään seuraavaa:

”1. Lapsella on oikeus hänen hyvinvoinnilleen välttämättömään suojeluun ja huolenpitoon. Lapsen on saatava ilmaista vapaasti mielipiteensä. Lapsen mielipide on hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti otettava huomioon häntä koskevissa asioissa.

2. Kaikissa lasta koskevissa viranomaisten tai yksityisten laitosten toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

3. Jokaisella lapsella on oikeus ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä kumpaankin vanhempaansa säännöllisesti, jollei se ole lapsen edun vastaista.”

9 Perusoikeuskirjan 46 artiklassa, jonka otsikko on ”Diplomaatti- ja konsuliviranomaisten antama suojelu”, määrätään seuraavaa:

”Jokainen unionin kansalainen saa kolmannen maan alueella, jossa jäsenvaltiolla, jonka kansalainen hän on, ei ole edustusta, suojelua minkä tahansa jäsenvaltion diplomaatti- ja konsuliviranomaisilta samoin edellytyksin kuin kyseisen jäsenvaltion omat kansalaiset.”

Direktiivi 2003/86

10 Direktiivin 2003/86 johdanto-osan 13 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Olisi laadittava menettelysäännöt, jotka säätelevät perheenyhdistämistä koskevien hakemusten tutkimista sekä perheenjäsenten maahanmuuttoa ja maassa oleskelua. Näitä menettelyjä olisi voitava soveltaa tehokkaasti jäsenvaltioiden hallintojen keskimääräiseen työtaakkaan nähden, ja niiden olisi oltava avoimia ja tasapuolisia, jotta niiden avulla voitaisiin taata kyseisille henkilöille asianmukainen oikeusvarmuuden taso.”

11 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

– –

c) ’perheenkokoajalla’ jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevaa kolmannen maan kansalaista, joka hakee tai jonka perheenjäsenet hakevat perheenyhdistämistä päästäkseen muuttamaan perheenkokoajan luokse;

d) ’perheenyhdistämisellä’ jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen perheenjäsenten maahantuloa ja oleskelua jäsenvaltiossa perheyhteyden säilyttämistä varten riippumatta siitä, ovatko perhesuhteet muodostuneet jo ennen perheenkokoajan maahantuloa vai vasta sen jälkeen;

– –”

12 Kyseisen direktiivin 5 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Jäsenvaltiot päättävät, tekeekö maahantuloa ja maassaoleskelua koskevan hakemuksen asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille perheenkokoaja vai yksi tai useampi perheenjäsen perheenyhdistämisoikeuden käyttöä varten.”

13 Saman direktiivin 13 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Asianomainen jäsenvaltio antaa luvan perheenjäsenen tai -jäsenten maahantuloon heti, kun perheenyhdistämistä koskeva hakemus on hyväksytty. Asianomainen jäsenvaltio edistää kaikin tavoin tällaisilta henkilöiltä vaadittujen viisumien myöntämistä.”

Direktiivi (EU) 2015/637

14 Yhteensovittamis- ja yhteistyötoimenpiteistä edustusta vailla oleville unionin kansalaisille kolmansissa maissa annettavan konsuliviranomaisten suojelun helpottamiseksi ja päätöksen 95/553/EY kumoamisesta 20.4.2015 annetun neuvoston direktiivin (EU) 2015/637 (EUVL 2015, L 106, s. 1) 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Konsuliviranomaisten suojelua annetaan perheenjäsenille, jotka eivät itse ole unionin kansalaisia mutta jotka liikkuvat edustusta vailla olevien kansalaisten seurassa kolmannessa maassa, samassa määrin ja samoin edellytyksin kuin sitä annettaisiin avustavan jäsenvaltion kansalaisten

perheenjäsenille, jotka eivät itse ole unionin kansalaisia, kyseisen maan kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 Y ja X ovat ennakkoratkaisupyynnössä esitettyjen tietojen mukaan naimisissa ja vuosina 2013–2021 syntyneiden viiden lapsen, A:n, B:n, C:n, D:n ja E:n, vanhempia. He eivät ole unionin kansalaisia. Y:lle myönnettiin viisumi, jonka myöntämisen ajankohtaa ei ole täsmennetty ja jonka perusteella hän voi oleskella Belgiassa, jossa hänellä on myös työlupa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan Y on lisäksi tehnyt toimivaltaisille Belgian viranomaisille pakolaisaseman myöntämistä koskevan hakemuksen, jonka käsittely oli pääasian kantajien asianajajan unionin tuomioistuimessa asianosaisten kuulemiseksi pidetyssä istunnossa esittämien tietojen mukaan edelleen käynnissä kyseisen istunnon ajankohtana.

16 Hamas teki 7.10.2023 Gazan kaistalta useita terrori-iskuja Israelin alueelle. Näiden tapahtumien jälkeen Israelin valtio toteutti Gazan kaistan saarron ja sotilaallisen väliintulon kyseisellä alueella.

17 Y lähti 3.5.2024 Gazan kaistalta lapsensa E:n kanssa ja matkusti Egyptiin Rafahin rajanylityspaikan kautta.

18 Kyseinen rajanylityspaikka suljettiin 5.5.2024, mikä esti X:ää ja muita lapsia tulemasta vuorostaan Egyptiin. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että neljä päivää ennen ennakkoratkaisupyynnön tekemistä kyseinen rajaylityspaikka oli edelleen suljettuna.

19 Kyseisessä tilanteessa Belgian kuningaskunta on ottanut käyttöön evakuointiprosessin Gazan kaistalta Belgiaan Belgian kansalaisten, Belgiassa tunnustettujen pakolaisten ja heidän ydinperheidensä jäsenten hyväksi, jos heillä itsellään on viisumi tai oleskelulupa Belgiassa. Evakuointeja toteutettiin marraskuusta 2023 lähtien, mutta ne jouduttiin keskeyttämään maaliskuussa 2024.

20 Maaliskuun 2025 jälkeen Belgian kuningaskunta, Israelin valtio ja Jordanian hašemiittinen kuningaskunta sopivat uudesta Gazan kaistalta tehtävästä evakuointiprosessista, jonka puitteissa Belgian kuningaskunta vastaa edellisessä kohdassa mainittujen henkilöryhmien kuljetuksesta kyseiseltä alueelta Belgiaan Israelin ja Jordanian kautta.

21 X ja parin viisi lasta tekivät ajankohtana, jota ei ole täsmennetty, Office des étrangers’lle (ulkomaalaisvirasto, Belgia) maahantuloa ja maassaoleskelua koskevan hakemuksen perheenyhdistämisen perusteella. E:tä koskeva hakemus toimitettiin Belgian suurlähetystöön hänen oleskelumaassaan Egyptissä, kun taas muut hakemukset tehtiin etäyhteyksin.

22 Kyseiset kuusi hakemusta hylättiin 23.5.2025.

23 Y lähti Egyptistä ajankohtana, jota ei ole täsmennetty, mutta kuitenkin 26.5.2025 jälkeen ja saapui yksin Belgiaan.

24 Pääasian kantajien asianajajan pyydettyä, että ulkomaalaisvirasto tarkastelee uudelleen tämän tuomion 22 kohdassa mainittua hylkäävää päätöstään, kyseinen virasto myönsi 6.10.2025 X:lle ja kyseessä oleville viidelle lapselle perheenyhdistämiseen perustuvat viisumit sillä lykkäävällä

ehdolla, että asianomaisten henkilöllisyys ja heidän maahantuloa ja maassaoleskelua koskeviin hakemuksiinsa liitettyjen asiakirjojen aitous tarkastetaan. Kyseisen tarkastuksen suorittaminen edellytti saapumista henkilökohtaisesti Belgian suurlähetystöön tai konsulaattiin.

25 E sai 16.10.2025 Belgian Egyptissä sijaitsevasta suurlähetystöstä passinsa, jossa on viisumi. Sitä vastoin X ja muut Gazan kaistalla olevat lapset eivät voineet matkustaa Belgian suurlähetystöön tai konsulaattiin.

26 Pääasian kantajat nostivat 21.10.2025 Belgian valtiota vastaan kanteen tribunal de première instance francophone de Bruxellesissä (Belgia), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin, joka käsittelee asiaa välitoimimenettelyssä.

27 He vaativat pääasiallisesti, että Belgian valtio määrätään lisäämään X ja neljä edelleen Gazan kaistalla oleskelevaa lasta luetteloon henkilöistä, jotka on evakuoitava edellä tämän tuomion 20 kohdassa tarkoitetussa menettelyssä, ja järjestämään konkreettisesti heidän evakuointinsa sen jälkeen, kun muodollisuudet on täytetty. Toissijaisesti he vaativat lähinnä, että Belgian valtio määrätään ilmoittamaan Israelin, Egyptin ja Jordanian viranomaisille tai muille asiaan liittyville viranomaisille, että asianomaisilla on viisumi Belgiaan ja että he haluavat saada luvan lähteä Gazan kaistalta matkustaakseen Belgiaan.

28 Belgian valtio vastusti kanteen tutkittavaksi ottamista toimivallan puuttumisen perusteella, mutta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin hylkäsi kyseisen väitteen.

29 Kyseinen tuomioistuin totesi lisäksi, että X:n ja hänen neljän lapsensa elinolot Gazan kaistalla ovat sellaiset, että voidaan todeta välitoimia koskevissa Belgian menettelysäännöissä tarkoitetun kiireellisyysedellytyksen täyttyvän.

30 Kyseinen tuomioistuin totesi lisäksi, että kansallisen oikeuden mukaan Belgian valtiolla on evakuointimenettelyä toteuttaessaan harkintavaltaa siltä osin, keihin menettelyä sovelletaan, ja sen mukaan harkintavallan rajoja ei ole selvästi ylitetty.

31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin totesi kuitenkin, että Belgian valtiolle unionin oikeuden nojalla kuuluvien velvoitteiden ulottuvuus on riidanalaista pääasian asianosaisten välillä, että kyseiseen riitaan ei löydy ratkaisua unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ja että unionin tuomioistuimen ratkaisu voisi olla hyödyksi myös muissa samankaltaisissa, belgialaisissa tuomioistuimissa vireillä olevissa riita-asioissa.

32 Kyseisessä tilanteessa tribunal de première instance francophone de Bruxelles on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Jos jäsenvaltio myöntää [direktiivin 2003/86] nojalla ja [tuomion 18.4.2023, Afrin (C-1/23 PPU, EU:C:2023:296; jäljempänä tuomio Afrin)] mukaisesti perheenyhdistämisen yhteydessä viisumin ja edellyttää, että viisuminsaaja saapuu henkilökohtaisesti paikalle viisumia luovutettaessa (annettaessa saajalle henkilökohtaisesti), jotta hänen henkilöllisyytensä voidaan tarkastaa, ulottuuko [perusoikeuskirjan] 51 artiklassa tarkoitettu unionin oikeuden soveltaminen viisumin myöntämistä pidemmälle, esimerkiksi viisumin luovuttamiseen (antamiseen saajalle henkilökohtaisesti)?

2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko direktiivin [2003/86] 13 artiklan 1 kohtaa, luettuna yksin tai yhdessä [perusoikeuskirjan] 2, 4, 7 ja 24 artiklan kanssa, tulkittava siten, että ensimmäisessä kysymyksessä esitetyllä tavalla viisumin myöntänyt jäsenvaltio velvoitetaan siinä antamaan viisuminsaajalle apua, jotta hän voi poistua kyseisestä maasta ja jotta viisumi voidaan toimittaa hänelle (henkilökohtaisesti), jos viisuminsaaja (kolmannen maan kansalainen) ei voi poistua yksin siitä kolmannesta maasta, jossa hän asuu, ja hänen henkensä on siellä selvästi uhattuna?

3) Jos toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko edellä mainittujen yhden tai useamman oikeussäännön nojalla myönnettävässä avussa

– viisuminsaaja (kolmannen maan kansalainen) sisällytettävä kyseisen jäsenvaltion toteuttamaan, tämän valtion määrittämille henkilöryhmille tarkoitettuun evakuointimenettelyyn samoin ehdoin kuin nämä henkilöryhmät, vaikka viisuminsaaja ei kuulu niihin, tai ainakin

– ilmoitettava niiden kolmansien maiden viranomaisille, jotka estävät viisuminsaajaa saapumasta [Euroopan] unioniin, että hän haluaa oleskella unionissa ja että hänellä on tähän tarvittava viisumi, vaikka tällainen ilmoitus ei kuulu edellä mainittuun evakuointiprosessiin?”

Kiireellistä ennakkoratkaisumenettelyä koskeva pyyntö

33 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on pyytänyt, että ennakkoratkaisupyyntö käsitellään Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 a artiklan ensimmäisessä kohdassa ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklassa tarkoitetussa kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

34 Näistä artikloista seuraa, että kyseisen menettelyn soveltaminen edellyttää kahden kumulatiivisen edellytyksen täyttymistä. Yhtäältä ennakkoratkaisupyynnössä on esitettävä tulkintakysymyksiä, jotka koskevat EUT-sopimuksen kolmannen osan V osastossa tarkoitettua vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta. Toisaalta pääasian olosuhteille, sellaisina kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ne kuvannut, on oltava ominaista se, että asia on kiireellinen.

35 Ensimmäisen edellytyksen osalta on todettava, että ennakkoratkaisupyyntö koskee direktiivin 2003/86 13 artiklan 1 kohdan tulkintaa, ja kyseinen direktiivi on annettu EY 63 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan a alakohdan perusteella, josta on tullut SEUT 79 artiklan 2 kohdan a alakohta. Näin ollen kyseinen direktiivi kuuluu EUT-sopimuksen kolmannen osan V osastoon, joka koskee vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta. Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 a artiklan ensimmäisen kohdan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 107 artiklan 1 kohdan mukaisesti kyseinen pyyntö voidaan näin ollen käsitellä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

36 Toisen edellytyksen osalta on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se, että lapsi on erossa yhdestä vanhemmastaan, voi olla perusteena kiireellisyyden toteamiselle kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä, jos kyseisen eron jatkuminen saattaisi vakavasti

vahingoittaa kyseistä lasta ja hänen suhdettaan kyseiseen vanhempaan (ks. vastaavasti tuomio 22.12.2010, Mercredi, C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, 39 kohta; tuomio 19.11.2015, P, C-455/15 PPU, EU:C:2015:763, 32 kohta ja tuomio Afrin, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että vuosina 2013–2021 syntyneet lapset A, B, C ja D ovat olleet erossa isästään lähes kaksi vuotta ja että kyseisen tilanteen jatkuminen voisi vakavasti vahingoittaa kyseisten lasten tulevaa suhdetta isäänsä.

38 Näin ollen unionin tuomioistuimen viides jaosto päätti 12.1.2026 julkisasiamiestä kuultuaan hyväksyä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnön kyseisen ennakkoratkaisupyynnön käsittelemisestä kiireellisessä ennakkoratkaisumenettelyssä.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

39 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ennakkoratkaisukysymyksillään, jotka on tutkittava yhdessä, pääasiallisesti, onko direktiivin 2003/86 13 artiklan 1 kohtaa, luettuna joko yksinään tai yhdessä perusoikeuskirjan 2, 4, 7 ja 24 artiklan kanssa, tulkittava siten, että jäsenvaltio on velvollinen, kun kyseessä on kolmannen maan kansalainen, jolle on myönnetty perheenyhdistämistä varten viisumi sillä edellytyksellä, että hänen henkilöllisyytensä ja hänen etäviisumihakemukseensa liitettyjen asiakirjojen aitous tarkastetaan, ja kun kyseinen tarkastus edellyttää henkilökohtaista saapumista kyseisen jäsenvaltion diplomaatti- tai konsuliedustustoon, järjestämään ja takaamaan kyseisen henkilön kuljetuksen kyseiseen paikkaan tai ottamaan yhteyttä yhteen tai useampaan kolmanteen maahan kyseisen kuljetuksen edistämiseksi, jos kyseisen henkilön on mahdotonta matkustaa kyseiseen paikkaan.

40 Kyseisen direktiivin 13 artiklan 1 kohdassa säädetään, että asianomainen jäsenvaltio antaa luvan perheenjäsenen tai -jäsenten maahantuloon heti, kun perheenyhdistämistä koskeva hakemus on hyväksytty. Tältä osin kyseinen jäsenvaltio edistää kaikin tavoin kyseisiltä henkilöiltä vaadittujen viisumien myöntämistä.

41 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii erityisesti kyseisen säännöksen toisen virkkeen tulkintaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa eli tämän tuomion 20 kohdassa mainitun evakuointiprosessin tilanteessa.

42 Vaikka pääasian kantajat eivät kuulukaan sellaisiin henkilöryhmiin, joihin kyseistä evakuointiprosessia sovelletaan, he pyysivät, että X ja Gazan kaistalla olevat neljä lasta sisällytetään kyseiseen prosessiin, vedoten direktiivin 2003/86 13 artiklan 1 kohtaan sekä unionin tuomioistuimen tuomiossa Afrin kyseisestä direktiivistä esittämään tulkintaan; kyseinen tuomio koski pääasiallisesti direktiivin 5 artiklan tulkintaa, ja 5 artiklassa vahvistetaan perheenyhdistämistä koskevien hakemusten tekemistä ja käsittelyä koskevat säännöt.

43 Kyseisessä tuomiossa unionin tuomioistuin totesi, että direktiivin 2003/86 5 artiklan 1 kohta, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 7 artiklan sekä 24 artiklan 2 ja 3 kohdan kanssa, on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa perheenyhdistämistä varten tehtävän maahantuloa ja maassaoleskelua koskevan hakemuksen tekemisen edellytykseksi asetetaan perheenkokoajan perheenjäsenten velvollisuus mennä henkilökohtaisesti diplomaatti- tai konsuliedustustoon, myös tilanteessa, jossa heille on mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa mennä kyseiseen edustustoon. Unionin tuomioistuin kuitenkin totesi nimenomaisesti, että kyseinen unionin oikeuden tulkinta ei estä jäsenvaltiota vaatimasta perheenkokoajan perheenjäsenten henkilökohtaista saapumista

perheenyhdistämistä koskevan menettelyn myöhemmässä vaiheessa, sillä menettely etenee vaiheittain, ja lisäsi kyseisen tuomion 58 kohdassa, että tällaisen saapumisen tarkoituksena voi olla perhesiteiden ja asianomaisten henkilöllisyyden tarkistaminen. Tältä osin unionin tuomioistuin täsmensi saman tuomion 59 kohdassa, että jäsenvaltion on helpotettava tällaista saapumista muun muassa antamalla konsuliasiakirjoja tai laissez-passer-matkustusasiakirja.

44 Kuten julkiasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 45 kohdassa, Belgian kuningaskunta on käsiteltävässä asiassa noudattanut unionin tuomioistuimen tuomioon Afrin perustuvaa oikeuskäytäntöä määräämällä asianomaiset saapumaan paikalle heidän henkilöllisyytensä ja maahantuloa ja maassaoleskelua koskeviin hakemuksiinsa liitettyjen asiakirjojen aitouden tarkastamiseksi sen jälkeen, kun perheenyhdistämishakemus on tehty.

45 Menettelyn kyseistä vaihetta säännellään direktiivin 2003/86 13 artiklan 1 kohdassa, jonka mukaan asianomaisen jäsenvaltion on annettava lupa perheenjäsenen tai -jäsenten maahantuloon heti, kun perheenyhdistämistä koskeva hakemus on hyväksytty, ja edistettävä ”kaikin tavoin tällaisilta henkilöiltä vaadittujen viisumien myöntämistä”.

46 Koska kyseisessä direktiivissä ei määritellä, miten laaja ulottuvuus kyseisellä velvollisuudella edistää kaikin tavoin vaadittujen viisumien myöntämistä on, sen merkitystä on tutkittava ottaen huomioon 13 artiklan 1 kohdan sanamuoto ja asiayhteys sekä kyseisen direktiivin tavoitteet.

47 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä nimittäin ilmenee, että unionin oikeussäännön tulkinta edellyttää, että huomioon otetaan paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys, johon se kuuluu, sekä sen toimen tavoitteet ja päämäärät, jonka osa se on. Unionin oikeussäännön syntyhistoriasta voi myös ilmetä sen tulkinnan kannalta merkityksellisiä seikkoja (tuomio 8.5.2025, Provincie Oost-Vlaanderen ja Sogent, C-236/24, EU:C:2025:32, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 Kyseisen 13 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen sanamuodon osalta on todettava, että yleiskielessä edistämisellä tarkoitetaan keinoja, joiden avulla jotain voidaan saada aikaan vaivattomasti, ja myöntämisellä tarkoitetaan, että jotain onnistutaan hankkimaan. Näin ollen maininnalla ”edistää kaikin tavoin vaadittujen viisumien myöntämistä” tarkoitetaan kaikkia keinoja, joiden avulla viisumit voidaan hankkia vaikeuksitta.

49 Saman 13 artiklan 1 kohdan asiayhteyden osalta on todettava, että direktiivin 2003/86 johdanto-osan 13 perustelukappaleen mukaan perheenyhdistämistä koskevien hakemusten tutkimista sekä perheenjäsenten maahanmuuttoa ja maassa oleskelua koskevia menettelysääntöjä olisi voitava soveltaa tehokkaasti jäsenvaltioiden hallintojen keskimääräiseen työtaakkaan nähden.

50 Oikeudesta perheenyhdistämiseen annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY soveltamista koskevista ohjeista Euroopan parlamentille ja neuvostolle 3.4.2014 annetun komission tiedonannon (KOM(2014) 210 lopullinen) 5.1 kohdasta, jonka unionin tuomioistuin ottaa huomioon tulkitessaan kyseistä direktiiviä (ks. vastaavasti tuomio 2.9.2021, Belgian valtio (Oleskeluoikeus perheväkivallan tapauksessa), C-930/19, EU:C:2021:657, 64 kohta) ilmenee lisäksi, että velvollisuus edistää kaikin tavoin viisumien myöntämistä tarkoittaa, että jäsenvaltion on varmistettava ”nopea viisumimenettely, vähennettävä hallinnolliset lisärasitteet minimiin ja vältettävä perheenyhdistämistä koskevien vaatimusten täyttämisen kaksinkertaista tarkastamista”. Kyseisessä 5.1 kohdassa lisätään, että ”poikkeuksellisissa olosuhteissa, esimerkiksi jos valtio on toimintakyvytön tai sillä on suuria sisäisiä turvallisuusriskejä, jäsenvaltioita

kehotetaan hyväksymään Punaisen Ristin kansainvälinen komitean antamat tilapäiset matkustusasiakirjat, antamaan kansallinen yhdensuuntainen kulkulupa tai tarjoamaan perheenjäsenille mahdollisuus saada viisumi jäsenvaltioon saapuessa”.

51 Kyseisen direktiivin syntyhistoriasta on todettava, että 1.12.1999 annettuun komission ehdotukseen neuvoston direktiiviksi oikeudesta perheenyhdistämiseen (KOM(1999) 638 lopullinen, s. 22) sisältyvissä artiklojen selityksissä todetaan, että kun perheenyhdistämistä koskeva hakemus on hyväksytty ja kun perheenyhdistämisen kohteena olevalta perheenjäseneltä ”vaaditaan viisumi maahantuloa varten perheen yhdistämistä hakevan henkilön asuinvaltiossa, kyseinen jäsenvaltio helpottaa viisumin saantia antamalla sen mahdollisimman nopeasti”.

52 Kun otetaan huomioon kyseiset asiayhteyteen liittyvät seikat ja direktiivin 2003/86 13 artiklan 1 kohdan syntyhistoria, ja kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 48, 49 ja 51 kohdassa, on katsottava, että kyseisen säännöksen toisessa virkkeessä asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus poistaa perusteettomat hallinnolliset esteet ja soveltaa nopeita ja tehokkaita hallinnollisia menettelyjä viisumien myöntämiseksi. Kyseisessä säännöksessä tai missään muussakaan kyseisen direktiivin säännöksessä ei sitä vastoin aseteta jäsenvaltion ja kolmannen maan välisiä diplomaatti- tai konsulisuhteita koskevaa velvollisuutta.

53 Tällainen tulkinta vastaa kyseisellä direktiivillä tavoiteltua päämäärää, joka on, kuten unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut, perheenyhdistämisen edistäminen ja suojelun antaminen kolmansien maiden kansalaisille, erityisesti alaikäisille (tuomio Afrin, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

54 Kyseistä tulkintaa ei voida kyseenalaistaa unionin tuomioistuimen tuomiossa Afrin esittämällä tulkinnalla. Tuomioistuin tosin totesi kyseisen tuomion 50 ja 51 kohdassa, että tilanteissa, joissa henkilökohtainen saapuminen on mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa, erityisesti tilanteissa, joissa perheenkokoajan perheenjäsenet asuvat konfliktialueella ja saattavat tällaisella alueella liikkuessaan altistua epäinhimilliselle tai halventavalle kohtelulle tai jopa vaarantaa henkensä, kyseisen direktiivin tavoitteen saavuttamiseksi on välttämätöntä, että jäsenvaltiot osoittavat tarvittavaa joustavuutta, jotta asianomaiset voivat tosiasiallisesti tehdä perheenyhdistämishakemuksensa.

55 Kuten kyseisen tuomion 58 ja 59 kohdasta ilmenee, kyseinen jäsenvaltioiden joustavuutta koskeva vaatimus edellyttää kuitenkin ainoastaan sitä, että henkilökohtaisesti saavutaan paikalle menettelyn myöhemmässä tai jopa sen viimeisessä vaiheessa eikä perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen tekovaiheessa taikka että tällaista saapumista helpotetaan antamalla mahdollisesti konsuliasiakirjoja tai laissez-passer-matkustusasiakirjoja ja että paikalle saapumisten määrä rajoitetaan täysin välttämättömään. On kuitenkin todettava, että kaikki kyseiset velvoitteet eroavat jo luonteensa puolesta jäsenvaltion ja kolmannen maan välisiin diplomaatti- tai konsulisuhteisiin liittyvistä velvoitteista.

56 Tästä seuraa, että kun otetaan huomioon asiayhteys, jota koskee yleinen velvollisuus poistaa perusteettomat hallinnolliset esteet ja soveltaa nopeita ja tehokkaita hallinnollisia menettelyjä, jäsenvaltioille direktiivin 2003/86 13 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanon yhteydessä kuuluvat erityiset velvollisuudet voivat koskea esimerkiksi konsulipalvelujen saatavuutta tai sellaisten asiakirjojen myöntämistä asianomaiselle henkilölle, jotka voivat edistää hänen matkustamistaan konsuliedustustoonsa, kuten kutsua saapua konsuliviranomaisten luo.

57 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 51 kohdassa, Y:n perheenjäsenten sisällyttäminen tämän tuomion 20 kohdassa mainittuun Gazan kaistan evakuointiprosessiin tai heidän avustamisensa ilmoittamalla kolmansien maiden viranomaisille, että he haluavat saada poistua tältä alueelta matkustaakseen Belgiaan, edellyttäisi sellaisten poikkeuksellisten toimenpiteiden toteuttamista, jotka menevät direktiivin 2003/86 13 artiklan 1 kohdassa asetettuja vaatimuksia pidemmälle. Kyseiset aloitteet nimittäin edellyttäisivät yhdessä tai useammassa kolmannessa maassa Belgian kuningaskunnan diplomaatti- tai konsulitoimia, jotka eivät kuulu mainitun direktiivin soveltamisalaan vaan kyseisen jäsenvaltion kansainvälisiin suhteisiin kolmansien maiden, käsiteltävässä asiassa Israelin valtion, Jordanian hašemiittisen kuningaskunnan ja tarvittaessa Egyptin arabitasavallan, kanssa.

58 Diplomaatti- ja konsuliviranomaisten antaman suojelun osalta on lisäksi todettava, että kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 60 ja 61 kohdassa huomauttanut, SEUT 20 artiklan 2 kohdan c alakohtaa ja SEUT 23 artiklaa sekä perusoikeuskirjan 46 artiklaa sovelletaan ainoastaan unionin kansalaisiin, jotka oleskelevat sellaisen kolmannen maan alueella, jossa sillä jäsenvaltiolla, jonka kansalaisia he ovat, ei ole edustusta, ja direktiivin 2015/637 5 artiklan mukaan perheenjäseniin, jotka eivät itse ole unionin kansalaisia mutta jotka liikkuvat heidän seurassaan, mutta ei kolmansien maiden kansalaisiin, joilla on oikeus perheenyhdistämiseen direktiivin 2003/86 nojalla.

59 Perusoikeuskirjan 2, 4, 7 ja 24 artiklan mahdollisesta merkityksellisyydestä on todettava, että perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 ja 2 kohdassa määrätään, että perusoikeuskirjan määräykset koskevat jäsenvaltioita ainoastaan silloin, kun ne soveltavat unionin oikeutta, eikä niillä missään tapauksessa laajenneta perussopimuksissa määriteltyä unionin toimivaltaa.

60 Kuten tämän tuomion 57 kohdasta ilmenee, pääasian kantajien vaatimat tämän tuomion 27 kohdassa mainitut toimenpiteet eivät kuulu direktiivin 2003/86 soveltamisalaan, joten tällaisen vaatimuksen epääminen ei merkitse perusoikeuskirjan 51 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua unionin oikeuden soveltamista. Näin ollen tällainen vaatimus ei voi perustua myöskään perusoikeuskirjan määräyksiin.

61 Edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että direktiivin 2003/86 13 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 2, 4, 7 ja 24 artiklan kanssa, on tulkittava siten, että jäsenvaltiolla ei ole velvollisuutta, kun on kyse kolmannen maan kansalaisesta, jolle on myönnetty perheenyhdistämistä varten viisumi sillä edellytyksellä, että hänen henkilöllisyytensä ja hänen etäviisumihakemukseensa liitettyjen asiakirjojen aitous tarkastetaan, ja kun kyseinen tarkastus edellyttää henkilökohtaista saapumista kyseisen jäsenvaltion diplomaatti- tai konsuliedustustoon, järjestää ja taata kyseisen henkilön kuljetusta kyseiseen paikkaan tai ottaa yhteyttä yhteen tai useampaan kolmanteen maahan kyseisen kuljetuksen edistämiseksi, jos kyseisen henkilön on mahdotonta matkustaa kyseiseen paikkaan.

Oikeudenkäyntikulut

62 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY 13 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 2, 4, 7 ja 24 artiklan kanssa,

on tulkittava siten, että

jäsenvaltiolla ei ole velvollisuutta, kun on kyse kolmannen maan kansalaisesta, jolle on myönnetty perheenyhdistämistä varten viisumi sillä edellytyksellä, että hänen henkilöllisyytensä ja hänen etäviisumihakemukseensa liitettyjen asiakirjojen aitous tarkastetaan, ja kun kyseinen tarkastus edellyttää henkilökohtaista saapumista kyseisen jäsenvaltion diplomaatti- tai konsuliedustustoon, järjestää ja taata kyseisen henkilön kuljetusta kyseiseen paikkaan tai ottaa yhteyttä yhteen tai useampaan kolmanteen maahan kyseisen kuljetuksen edistämiseksi, jos kyseisen henkilön on mahdotonta matkustaa kyseiseen paikkaan.

Allekirjoitukset